

„FIGYELŐ“ UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT

BUDAPEST

Telefon: 971—46.

Lap: Mai Nap (Budapest)
1934. márc. 2.

Megjelent:

aprópénz

MOST MULT A NAPOKBAN negyven éve, hogy hazánk valódi nagy fia, Kossuth Lajos Turinban elhalálozott. Amikor híre jött, hogy vesélyesen megbetegedett, oda fordultam a képviselőházban, melynek akkor tagja voltam, Wekerle miniszterelnökhöz és féltréfásan azt mondtam neki, hogy küldjön pár legügyesebb orvost Turinba, ha meg akar maradni állásában, mert az a magyar kormányelnök, aki hivatalban van, mikor a kormányzó elköltözik a világból, okvetlen megbukik, mert vagy ünnepelesen temetik el Kossuthot itt benn az országban, vagy a felség nem engedi ezt meg. Az első esetben a király fogja elbocsátani, a másodikban pedig a közvélemény buktatja meg. A prognózisom teljesen bevált. Pár hétre a gyászszertartás után Wekerle badta lemondását, mert amint ő maga bucsujában előadta, elvesztette Ferenc József bizalmát.

Kossuth még élt, amikor itt a fővárosban megalakították a temetésrendező bizottságot a függetlenségi párt kebelében. Tagjai voltak: Eötvös Károly, Károlyi Gábor, Hentaller Lajos, Horváth Ádám (a kecskeméti képviselő) és szerény magam. Miután attól tartottunk, hogy sem az ország, sem a Ház, nem fogja saját költségén eltemetni merni a szabadsághóst, tehát gondoskodnunk kellett pénzről, hogy a temetést hazaszállíttassuk és itt nagy pompával kíséressük utolsó útjára. Tehát egy aláírási ívet készítettünk, amellyel Eötvös és Károlyi bejárták a várost. Huszonnégy óra alatt 92 ezer forintot gyűjtöttünk, köztük a Hazai Takarékpénztár 10 ezer, gróf Károlyi Sándor 5000-rel szerepeltek. De 1000 és 2000-es aláíró több volt. A betéti könyvet átadtuk Eötvösnek, aki Károlyi Gáborral nyomban elutazott Turinba, amint a táviró meghozta a halálhírt. Tervünk az volt, hogy ha nem lesz hivatalos intézkedés a hazahozatalról, akkor Kossuth koporsóját Genuában egy feketére festett hajóra teszik és Flumén át szállítjuk Budapestre. Akkor épp II. Vilmos császár Abbaziaiban tartózkodott és számítottunk arra a látványra, mely reá nézve be fog állni, ha szemeláttára a gyászhajó kiköt a magyar tengerparton. Amint Wekerle értesült

a szandekunkról, rögtön érintkezésbe lépett Justh Gyulával, a 48-as párt akkori elnökével. Azt mondia nekünk, hogy ő előterjesztést fog tenni Ferenc Józsefnek, hogy félretétve a régi haragot, adja beleegyezését abba, hogy Kossuth Lajost a nemzet saját költségén nagy részvét közt kíséresse sirjához, Budapestre a kerepesi-temetőben felállítandó mauzoleumba. Justh Gyula interpellációt jelentett be, melyet a Ház ki is tűzött. Wekerlét előtte való nap felkísértem Bécsbe és mikor a Magyar házból a Burgba átsétált, megvártam őt a távozáskor, hogy megtudjam rögtön a király döntését. A miniszterelnök nem maradt sokáig a felségnél. Lejöttékor közölte velem, hogy nem bírta rávenni, hogy akár a kormány, akár a Ház temethesse el a nagy halottat. Ekkor Wekerle azt proponálta, hogy a főváros rendezze a gyászünnepeket és fizesse meg a költségeket. Öfelsege hosszabb kapacitáció után ebbe beleegyezett. Nekem jutott a szerep, hogy én Justh Gyulát és Gerlőczy alpolgármestert táviratilag értesítsem, miszerint még aznap este 9-kor jönjenek ki a nyugati indóházba, ahol a miniszterelnök velük értekezni kíván. Alig érkezünk azonban meg Budapestre, máris kézbesítették Wekerlénak a felség táviratát, mely azzal kezdődött, hogy «nach reiflicher Überlegung beauftrage ich Sie dahin zu wirken, dass das Begräbnis nicht von der Hauptstadt arrangiert werde.» Vagyis a király vissza akarta vonni előzetesen adott beleegyezését egy ünnepélyes és nagystílű temetéshez. Tartozom itt kinyilatkoztatni, hogy Wekerle azonnal úgy határozott, hogy inkább lemond, mintsem holmi kisszerű konviktusba belemenjen. Azon az értekezésen, melyet a nyugati indóház miniszteri fogadótermében tartottunk, megbízást adott Gerlőczynak, hogy másnapon hívja össze a városi képviselőtestületet és ezen határozzák el, hogy Kossuth Lajos a város halottja lesz. Justh Gyula is beleegyezett abba, hogy a másnap adandó miniszteri választ tudomásul fogja venni. És minden ezen megállapodások szerint történt. A város 100.000 forint temetési költséget szavazott meg. Gerlőczyt pedig a tetem átvételére Turinba küldte, engem pedig megbízott itt helyben az előkészületeket a gyászünnepekre megtenni.

(Folytatás következik)

Pázmány Dénes.